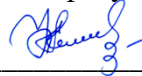

Кафедра соціальних та поведінкових наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету

Наталя КИРИЧЕНКО

« 29 » серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 17 МАКРОЕКОНОМІКА

(назва навчальної дисципліни)

освітній рівень

бакалавр

(бакалавр, магістр)

спеціальність

072 Фінанси, банківська справа та страхування

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація (освітня програма)

«Фінанси, банківська справа та страхування»

(назва спеціалізації)

факультет

економічний

(назва факультету)

2025–2026 навчальний рік

Робоча програма дисципліни «Макроекономіка»

(назва навчальної дисципліни)

Для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування»

спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Розробники:

Наталія АВЕРЧЕВА, доцент кафедри соціальних та поведінкових наук, к. е. н.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціальних та поведінкових наук

Протокол від «29» серпня 2025 року № 1

Схвалено методичною комісією економічного факультету

Протокол від «29» серпня 2025 року № 1

Затверджено на Вченій раді економічного факультету

Протокол від «29» серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри соціальних та поведінкових наук

(підпис)

Варнавська І.В.

(прізвище та ініціали)

«29» серпня 2025 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>07 «Управління та адміністрування»</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
Змістових частин – 2	Спеціальність <u>072 Фінанси, банківська справа та страхування</u> (шифр і назва спеціальності)	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання -		2-й	-
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		4-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4,0 самостійної роботи здобувача – 4,0	Освітній ступінь: <u>перший (бакалаврський)</u>	Лекції	
		22 год.	-
		Практичні, семінарські	
		38 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		60 год.	-
Індивідуальні завдання:			
-	-		
		Вид контролю: екзамен	

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить для денної форми навчання – 60:60 (1:1); для заочної форми навчання – не передбачено _:_.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «Макроекономіка» спрямована на вивчення основних положень сучасних макроекономічних теорій, механізмів функціонування ринкової економіки та інструментів макроекономічної політики, що використовуються для регулювання економічних процесів на національному рівні. У межах дисципліни розглядаються також методи вимірювання результатів економічної діяльності країни та аналіз динаміки обсягів національного виробництва.

Метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів системи теоретичних знань із макроекономіки, які відображають сукупні результати економічної діяльності держави, а також засвоєння теоретичних основ і інструментарію ринкового та державного регулювання національної економіки.

Основними завданнями є: висвітлення ролі макроекономічної науки у суспільстві, формування у здобувачів розуміння її основних понять і категорій, опанування знань про ключові індикатори макроекономічного розвитку та моделі макроекономічних взаємозв'язків, наукове обґрунтування і засвоєння

базових макроекономічних категорій і моделей; аналіз основних макроекономічних показників та процесів; формування навичок оцінювання макроекономічної політики держави; розвиток здатності аналізувати сучасні макроекономічні виклики та кризи. Крім того, дисципліна передбачає вивчення умов формування макроекономічної рівноваги, причин і наслідків її порушення, а також ознайомлення з методами та інструментами ринкового і державного регулювання економіки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: теоретичні основи макроекономіки; механізми формування ВВП, інфляції, зайнятості; інструменти фіскальної та монетарної політики; особливості функціонування відкритої економіки.

вміти: аналізувати макроекономічні показники; застосовувати макроекономічні моделі для пояснення економічних процесів; оцінювати ефективність економічної політики; інтерпретувати статистичні макроекономічні дані.

3. Результати навчання за дисципліною та їх співвідношення із програмними результатами навчання

Програмні компетентності
ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.
Загальні компетентності (ЗК)
ЗК01 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК02 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК08 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)
СК01 Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки та фінансів за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища
СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури, зокрема в аграрній сфері.
СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання (зокрема фінанси аграрних підприємств), фінанси домогосподарств, фінансові (фондові) ринки, банківська система та страхування.
СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового (фондового) ринку.
СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку
Програмні результати навчання
ПР01 Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні

зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних та фінансових систем.
ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.
ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання (зокрема і аграрних підприємств), фінансів домогосподарств, фінансових (фондових) ринків, банківської системи та страхування.
ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові (фондові) ринки, банківська система та страхування).
ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан сучасних фінансових систем.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістова частина I. Теоретичні основи та механізми макроекономіки

Тема 1. Макроекономіка як наука та сфера економічного аналізу. Предмет і метод макроекономіки. Основні макроекономічні цілі та їх конфлікти. Місце макроекономіки в системі економічних наук. Суперечність між суспільними потребами і економічними ресурсами — головна проблема макроекономіки. Зростання ефективності економіки як головне завдання макроекономіки.

Об'єкт, предмет, методи макроекономіки. Економічна система як об'єкт макроекономіки. Суб'єкти змішаної економіки. Механізм функціонування економіки як предмет макроекономіки. Макроекономічні школи й підходи. Роль моделей, припущень і прогнозування.

Макроекономіка та економічна політика. Макроекономічна політика як інструмент управління. Позитивна та нормативна функції макроекономіки. Межі макроекономічного прогнозування.

Методи макроекономіки. Припущення, екзогенні та ендогенні змінні макроекономічних моделей. Запаси і потоки як два види кількісних змінних.

Тема 2. Система національних рахунків і макроекономічні показники. Система національних рахунків (СНР): сутність і призначення. Основні рахунки та показники СНР. Методологічні принципи побудови системи національних рахунків. Основні категорії системи національних рахунків: додана вартість, інституційні одиниці, сектори, операції, рахунки.

Основні макроекономічні показники. Валовий випуск та валовий внутрішній продукт (ВВП). Методи обчислення ВВП: виробничий, кінцевого використання, розподільчий. Валовий національний дохід та валовий національний дохід наявний. Особистий та після податковий дохід. Макроекономічні показники на чистій основі. Аналіз ВВП України.

Номінальні та реальні показники. Індекси цін і дефлятори. Показники економічного зростання. Обмеження показників економічного добробуту та зростання. Індекси цін. Інфляція та дефляція ВВП. Аналіз даних Держстату.

Тема 3. Сукупний попит і сукупна пропозиція. Економічний кругообіг в умовах чистого ринку. Структура моделі економічного кругообігу. Взаємодія між домогосподарствами і підприємствами на ринку ресурсів. Взаємодія між домогосподарствами і підприємствами на ринку продуктів. Сукупний попит. Сутність сукупного попиту та його відмінність від однотоварного попиту. Крива сукупного попиту. Цінові фактори сукупного попиту. Нецінові фактори сукупного попиту та їх вплив на його криву.

Сукупна пропозиція. Сутність сукупної пропозиції. Класична модель сукупної пропозиції. Кейнсіанська модель сукупної пропозиції. Короткострокова крива сукупної пропозиції. Зміна цін і реального ВВП на різних ділянках короткострокової кривої сукупної пропозиції. Нецінові фактори сукупної пропозиції та їх вплив на її криву.

Сукупний попит - сукупна пропозиція як базова модель економічної рівноваги. Модель AD-AS. Довгострокова та короткострокова рівновага. Збурення сукупного попиту та механізм відновлення рівноваги. Збурення сукупної пропозиції та механізм відновлення рівноваги. Шоки попиту та пропозиції. Макроекономічна нестабільність.

Тема 4. Реальний сектор економіки: зайнятість, споживання та інвестиції. Ринок праці. Ринок праці та механізм його функціонування. Попит, пропозиція і ціна на ринку праці. Класична теорія ринку праці. Кейнсіанська теорія ринку праці. Теорія гнучкого ринку праці.

Зайнятість і безробіття. Неповна зайнятість та рівень безробіття. Види безробіття: фрикційне, структурне, циклічне. Повна зайнятість, природне безробіття та потенційний ВВП. Закон Оукена та втрати економіки від циклічного безробіття. Аналіз даних Державної служби статистики.

NAIRU (Non-Accelerating Inflation Rate of Unemployment) як стан рівноваги на ринку праці. Гістерезис безробіття: довгострокові наслідки і підвищення природного рівня.

Dual labor market (подвійний ринок праці) як концепція функціонування ринку праці на основі двох відносно відокремлених секторів зайнятості: первинного та вторинного. Заробітна плата та нерівність доходів. Державна політика зайнятості. Державна політика зайнятості населення. Стимулювальна політика як метод зменшення безробіття та її інфляційні наслідки. Крива Філіпса. Державні програми сприяння зайнятості.

Економічна нерівність та політика соціального захисту населення. Крива Лоренца. Бідність та прожитковий мінімум. Державна система соціального захисту населення: соціальні гарантії, соціальна допомога, соціальне страхування.

Теорії споживання та заощаджень. Сукупні видатки і рівноважний ВВП. Визначення рівноважного ВВП на основі методу «видатки0 випуск», Фактичні та заплановані видатки. Модель «кейнсіанський хрест». Визначення рівноважного ВВП за методом «вилучення-ін'єкції». Система вилучень та ін'єкцій в економічному кругообігу. «Заощадження-інвестиції» як спрощена модель економічної рівноваги. Заплановані та незаплановані інвестиції.

Сукупні видатки і потенційний ВВП. Рецесійний розрив як наслідок дефіциту сукупних видатків. Графічна та математична інтерпретація рецесійного розриву. Інфляційний розрив як наслідок надмірних сукупних видатків. Графічна та математична інтерпретація інфляційного розриву.

Споживання як функція післяподаткового доходу. Середня схильність до споживання та заощадження. Гранична схильність до споживання та заощадження. Автономне споживання та чинники, які на нього впливають. Поведінкові фактори. Обмежена раціональність. Очікування економічних агентів.

Доходи, заощадження, кредит. Соціально-економічні наслідки змін споживання. Інвестиції, очікування та економічне зростання. Роль інвестицій в економіці. Чинники інвестиційного попиту. Відсоткова ставка і чиста прибутковість інвестицій. Крива сукупного попиту на інвестиції. Чинники автономних інвестицій та їх вплив на криву інвестиційного попиту. Мультиплікатор інвестицій. Модель простого мультиплікатора. Мультиплікативна зміна реального ВВП. Процентна ставка та очікування. Інвестиційні ризики.

Тема 5. Грошово-фінансова система та інфляція. Механізм функціонування грошового ринку. Гроші та їх функції. Грошова пропозиція та грошові агрегати. Графік грошової пропозиції. Попит на гроші для угод, попит на гроші як активи та їх графічна інтерпретація. Модель грошового ринку. Порушення та відновлення рівноваги на грошовому ринку.

Банківська система і фінансові ринки. Банківська система та грошова пропозиція. Основні функції комерційних банків. Банківський механізм розширення грошової пропозиції

на основі депозитного мультиплікатора. Грошова пропозиція з урахуванням депозитних та готівкових грошей. Грошовий мультиплікатор і грошова пропозиція.

Системні фінансові ризики. Причини й види інфляції. Інфляційні очікування та соціально-економічні наслідки інфляції. Антиінфляційна політика.

Змістова частина II. Макроекономічна динаміка, політика та глобальні виклики.

Тема 6. Монетарна політика та фінансова стабільність. Грошово-кредитне регулювання економіки. Монетаристська теорія як теоретична база монетарної політики. Кількісне рівняння як концептуальна основа монетаристської теорії. Передатний механізм монетарної політики. Основні методи монетарної політики. Вплив грошей, антиінфляційна функція.

Інструменти монетарної політики. Правило Тейлора (Taylor rule) як макроекономічне правило встановлення центральним банком номінальної відсоткової ставки. Кількісне пом'якшення (Quantitative Easing, QE) як нетрадиційний інструмент монетарної політики центрального банку в умовах економічної кризи або низьких процентних ставок. Фінансові бульбашки. Банківські кризи. Макропруденційна політика. Роль центральних банків.

Інфляційне таргетування. Нетрадиційні заходи та монетарна політика в кризових умовах.

Тема 7. Фіскальна політика і державні фінанси. Фіскальна політика, її сутність, види. Бюджет і податки. Стимульовальна та стримуюча фіскальна політика. Граничний коефіцієнт податків і складний мультиплікатор видатків. Мультиплікатор податків. Мультиплікативний вплив державних закупівель і чистих податків на реальний ВВП. Мультиплікатор збалансованого бюджету.

Автоматична фіскальна політика. Автоматичні чисті податки як вмонтовані стабілізатори. Стабілізаційний вплив на економіку автоматичної фіскальної політики в умовах падіння та зростання виробництва. Ефект гальмування автоматичної фіскальної політики та необхідність її доповнення дискреційною політикою. Фіскальна політика з урахуванням пропозиції. Наслідки стимульовальної податкової політики для державного бюджету. Крива Лаффера. Фіскальна стійкість. Взаємодія фіскальної і монетарної політики.

Тема 8. Сукупні витрати, економічні цикли та кризи. Макроекономічна рівновага. Циклічність як форма економічного розвитку. Сутність та структура економічного циклу. Фази економічного циклу. Види економічних циклів. Причини циклічних коливань. Індикатори циклічних коливань.

Модель «сукупні витрати – випуск». Мультиплікаційний ефект. Фінансові, реальні, воєнні, пандемічні та енергетичні кризи. Антикризова політика.

Кейнсіанська теорія як теоретична база державного регулювання економіки, передумови її виникнення. Основні положення кейнсіанської теорії. Держава в економічному кругообігу. Модель економічного кругообігу в умовах змішаної економіки. Відносини держави з іншими суб'єктами економічного кругообігу. Вплив держави на економічний кругообіг. Вплив держави на економічну рівновагу. Державні та національні заощадження.

Тема 9. Економічне зростання та сталий розвиток. Фактори й моделі економічного зростання. Виробнича функція. Внесок окремих факторів у економічне зростання. Залишок Солоу.

Економічне зростання на основі моделі AD-AS і кривої виробничих можливостей. Модель економічного зростання Солоу. «Золоте правило» нагромадження як критерій максимізації рівня споживання. Вплив приросту населення на економічне зростання. Вплив технічного прогресу на економічне зростання. Висновки моделі Солоу.

Джерела економічного зростання. Інновації та людський капітал. Екологічні обмеження. Концепція сталого розвитку та «зеленої» макроекономіки.

Тема 10. Механізм зовнішньоекономічної діяльності. Валютні курси і платіжний баланс.

Платіжний баланс. Рахунок поточних операцій та його складові. Рахунок капітальних операцій та його зміст. Сутність та роль автономної статті «Помилки та упущення». Резервні активи як регулятивна стаття платіжного балансу. Модель платіжного балансу.

Валютний курс. Форми котирування валютного курсу. Види валютного курсу залежно від режиму його формування. Односторонній та багатосторонній валютний курс. Номінальний та реальний валютний курс. Паритет купівельної спроможності. Попит і пропозиція як чинники валютного курсу. Зв'язок валютного курсу з платіжним балансом. Валютні системи в розвитку. Валютний курс і капітальні потоки.

Глобальні дисбаланси та валютні кризи. Гео економічні ризики. Глобальні економічні дисбаланси. Економічна безпека держави.

Тема 11. Зовнішньоторговельна діяльність і макрополітика у відкритій економіці

Міжнародна торгівля. Вплив зовнішньої торгівлі на ВВП. Економічна рівновага в умовах відкритої економіки. Чистий експорт як компонент сукупних видатків. Гранична схильність до імпорту та складний мультиплікатор. Вплив чистого експорту на ВВП. Макроекономіка глобалізації. Глобальні ланцюги вартості. Міжнародні фінансові потоки.

5. Структура навчальної дисципліни «Макроекономіка»

Назви змістових частин і тем	Кількість годин					
	денна форма/заочна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістова частина 1 «Теоретичні основи та механізми макроекономіки»						
Тема 1. Макроекономіка як наука та сфера економічного аналізу.	8	2	2			4
Тема 2. Система національних рахунків і макроекономічні показники	12	2	4			6
Тема 3. Сукупний попит і сукупна пропозиція	12	2	4			6
Тема 4. Реальний сектор економіки: зайнятість, споживання та інвестиції.	12	2	4			6
Тема 5. Грошово-фінансова система та інфляція	12	2	4			6
ПКЗЧ 1						
Разом за змістовою частиною 1	56	10	18			28
Змістова частина 2 «Макроекономічна динаміка, політика та глобальні виклики»						
Тема 6. Монетарна політика та фінансова стабільність	8	2	2			4
Тема 7. Фіскальна політика і державні фінанси	8	2	2			4
Тема 8. Сукупні витрати, економічні цикли та кризи.	12	2	4			6
Тема 9. Економічне зростання та сталий розвиток.	12	2	4			6
Тема 10. Механізм зовнішньоекономічної діяльності. Валютні курси і платіжний баланс.	12	2	4			6
Тема 11. Зовнішньоторговельна діяльність і макрополітика у відкритій економіці	12	2	4			6
ПКЗЧ 2						
Разом за змістовою частиною 2	64	12	20			32
Усього годин	120	22	38			60

6. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин, денна форма/заочна форма
	Змістова частина 1 «Теоретичні основи та механізми макроекономіки»	
1.	Тема 1. Макроекономіка як наука та сфера економічного аналізу.	2
2.	Тема 2. Система національних рахунків і макроекономічні показники	2
3.	Тема 3. Сукупний попит і сукупна пропозиція	2
4.	Тема 4. Реальний сектор економіки: зайнятість, споживання та інвестиції.	2
5.	Тема 5. Грошово-фінансова система та інфляція	2
	Змістова частина 2 «Макроекономічна динаміка, політика та глобальні виклики»	
6.	Тема 6. Монетарна політика та фінансова стабільність	2
7.	Тема 7. Фіскальна політика і державні фінанси	2
8.	Тема 8. Сукупні витрати, економічні цикли та кризи.	2
9.	Тема 9. Економічне зростання та сталий розвиток.	2
10.	Тема 10. Механізм зовнішньоекономічної діяльності. Валютні курси і платіжний баланс.	2
11.	Тема 11. Зовнішньоторговельна діяльність і макрополітика у відкритій економіці	2

7. Теми семінарсько-практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин, денна форма/заочна форма
	Змістова частина 1 «Теоретичні основи та механізми макроекономіки»	
1.	Тема 1. Макроекономіка як наука та сфера економічного аналізу.	2
2.	Тема 2. Система національних рахунків і макроекономічні показники	4
3.	Тема 3. Сукупний попит і сукупна пропозиція	4
4.	Тема 4. Реальний сектор економіки: зайнятість, споживання та інвестиції.	4
5.	Тема 5. Грошово-фінансова система та інфляція	4
	Змістова частина 2 «Макроекономічна динаміка, політика та глобальні виклики»	
6.	Тема 6. Монетарна політика та фінансова стабільність	2
7.	Тема 7. Фіскальна політика і державні фінанси	2
8.	Тема 8. Сукупні витрати, економічні цикли та кризи.	4
9.	Тема 9. Економічне зростання та сталий розвиток.	4
10.	Тема 10. Механізм зовнішньоекономічної діяльності. Валютні курси і платіжний баланс.	4
11.	Тема 11. Зовнішньоторговельна діяльність і макрополітика у відкритій економіці	4

8. Самостійна робота

Самостійна робота студентів є обов'язковою складовою навчального процесу і спрямована на поглиблення теоретичних знань, формування аналітичного мислення та навичок застосування макроекономічних моделей до реальних економічних процесів.

У межах самостійної роботи студент повинен:

- опрацювати рекомендовану літературу;
- підготувати відповіді на запропоновані питання;
- виконати аналітичні або порівняльні завдання;
- за необхідності використовувати статистичні дані та офіційні звіти.

Передбачається, що в період вивчення дисципліни «Макроекономіка» здобувачі самостійно виконують поставлені завдання, вивчають матеріал курсу в процесі підготовки до практичних занять та семінарів, а також в цілому по дисципліні перед сесією. Частка самостійної роботи при вивченні навчальної дисципліни складає 50 %.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Питання для самостійного вивчення
Змістова частина 1 «Теоретичні основи та механізми макроекономіки»			
1.	Тема 1. Макроекономіка як наука та сфера економічного аналізу.	4	1. Порівняння класичної, кейнсіанської, монетаристської та нової неокласичної шкіл. 2. Критика макроекономічного прогнозування. 3. Обмеження економічних моделей і роль припущень. 4. Макроекономічні цілі: компроміси між зростанням, інфляцією та безробіттям.
2.	Тема 2. Система національних рахунків і макроекономічні показники	6	1. Альтернативні показники добробуту (HDI, GPI, «зелений» ВВП). 2. Порівняння ВВП за ПКС і за ринковим курсом. 3. Проблеми тіньової економіки в національних рахунках. 4. ВВП і якість життя: критичний аналіз.
3.	Тема 3. Сукупний попит і сукупна пропозиція	6	1. Вплив очікувань на криву AS. 2. Аналіз історичних шоків попиту та пропозиції (енергетичні, пандемічні). 3. Роль інституцій у макроекономічній стабільності. 4. Порівняння неокласичної та кейнсіанської інтерпретації AD–AS.
4.	Тема 4. Реальний сектор економіки: зайнятість, споживання та інвестиції.	6	1. Природний рівень безробіття та його критика. 2. Поведінкові аспекти споживання. 3. Нерівність доходів і економічне зростання. 4. Інвестиційні рішення в умовах невизначеності.
5.	Тема 5. Грошово-фінансова система та інфляція	6	1. Гіперінфляція: причини та наслідки (історичні приклади). 2. Інфляційні очікування та їх формування. 3. Фінансова нестабільність і «бульбашки»

			активів». 4. Соціальні наслідки інфляції для різних груп населення.
Змістова частина 2 «Макроекономічна динаміка, політика та глобальні виклики»			
6.	Тема 6. Монетарна політика та фінансова стабільність	4	1. Порівняння режимів монетарної політики. 2. Кількісне пом'якшення: аргументи «за» і «проти». 3. Незалежність центрального банку. 4. Монетарна політика в умовах війни.
7.	Тема 7. Фіскальна політика і державні фінанси	4	1. Автоматичні стабілізатори та їх ефективність. 2. Фіскальні правила в різних країнах. 3. Державний борг: межі безпеки. 4. Фіскальна політика у воєнній економіці.
8.	Тема 8. Сукупні витрати, економічні цикли та кризи.	6	1. Порівняння різних теорій економічних циклів. 2. Фінансові кризи ХХІ століття. 3. Роль держави під час глибоких спадів. 4. Кризи як фактор структурних змін економіки.
9.	Тема 9. Економічне зростання та сталий розвиток.	6	1. Порівняння моделей Солоу та ендогенного зростання. 2. Людський капітал і довгострокове зростання. 3. «Зелена» економіка: економічні аргументи. 4. Конфлікт між зростанням і екологічними обмеженнями.
10.	Тема 10. Механізм зовнішньоекономічної діяльності. Валютні курси і платіжний баланс.	6	1. Валютні режими та їх макроекономічні наслідки. 2. Причини валютних криз. 3. Глобальні макроекономічні дисбаланси. 4. Вплив мобільності капіталу на економічну політику.
11.	Тема 11. Зовнішньоторговельна діяльність і макрополітика у відкритій економіці	6	1. Аналіз макроекономічних показників України. 2. Обмеження макроекономічних прогнозів. 3. Економічна безпека як макроекономічна категорія. 4. Роль макроекономічної політики у післявоєнному відновленні.

Самостійна робота визначається як навчальна діяльність здобувача, спрямована на вивчення і оволодіння матеріалом навчальної дисципліни без участі викладача. Важливою наявністю завдання і цільової установки на його виконання. Кожному здобувачу видаються питання для рефератів, дискусій, підготовки доповідей, інформаційних повідомлень з проблемних питань. Таке завдання виконується самостійно при консультуванні викладачем протягом вивчення навчальної дисципліни відповідно до графіка навчального процесу.

Виконання здобувачем самостійного завдання має бути підпорядковане певним вимогам, а саме таким, як:

1) розвиток мотиваційної установки, тобто вироблення у здобувачів внутрішньої потреби в постійній самостійній роботі і, головне, досягнення певних результатів задоволення цієї потреби;

2) систематичність і безперервність. Тривала перерва в роботі з навчальним матеріалом негативно впливає на засвоєння знань, спричиняє втрату логічного зв'язку з раніше вивченим. Тому здобувач повинен звикнути працювати над навчальним матеріалом постійно, не випускати з поля зору жодної з навчальної дисциплін, вміло поєднувати їх вивчення;

3) послідовність у роботі означає чітку упорядкованість, черговість етапів роботи. Розкиданість і безсистемність читання породжують поверховість знань, унеможливають тривале запам'ятовування прочитаного. При читанні конспекту лекцій, підручника, статті, навчального посібника не повинно залишатися нічого нез'ясованого. Не розібравшись хоча б в одному елементі системи міркувань автора книги, здобувач не зможе надалі повноцінно засвоювати навчальний матеріал;

4) правильне планування самостійної роботи, раціональне використання часу. Чіткий план допоможе раціонально структурувати виконання самостійного завдання, зосередитися на найсуттєвіших питаннях.

Виконання самостійного завдання сприяє формуванню у здобувачів інтелектуальних якостей, необхідних майбутньому фахівцю, виховує у здобувачів стійкі навички постійного поповнення своїх знань, самоосвіти, сприяє розвитку працелюбності, організованості й ініціативи, випробовує його сили, перевіряє волю, дисциплінованість тощо. Практичні завдання здобувач виконує в учнівському зошиті і здає викладачу на перевірку у зазначений термін. Захист цих завдань проходить у формі співбесіди, за результатами якої викладач ставить оцінку у журнал.

Використовуються дослідницькі методи та пояснювально-ілюстративний метод.

Самостійна робота передбачає:

- вивчення і конспектування проблемних питань, які обговорюються на практичних заняттях;

- презентація результатів роботи за темою та питань, винесених на самостійне вивчення;

- підготовку реферату за обраною темою з переліку, який надає викладач та захист результатів на практичних заняттях;

- участь у науковому гуртку;

- виступ на студентських наукових конференціях з доповідями за темою дослідження;

- підготовка та публікація тез доповідей.

Під час самостійного опрацювання питань здобувачі готують аналітичні есе; порівняльні таблиці та схеми; робота з даними (Держстат, НБУ, Світовий банк); аналіз економічних новин і звітів; міні-дослідження або policy brief.

Реферативну доповідь здобувач виконує на аркушах формату А4, обсягом до 10 сторінок, вказуючи зміст та список використаних джерел. За результатами захисту реферату викладач виставляє оцінку в журнал.

Теми рефератів з дисципліни «Макроекономіка» здобувачі обирають відповідно до тем курсу і питань самостійного вивчення.

9. Індивідуальне завдання

Індивідуальні завдання включають підготовку та захист самостійної розробки (реферату) та захисту її на заняттях.

10. Методи навчання

Навчальна дисципліна «Макроекономіка» викладається шляхом поєднання аудиторних занять із самостійною роботою.

Базовою є методика навчання на лекціях із застосуванням мультимедійного методу. На практичних (семінарських) заняттях використовуються різні форми та методи навчання і контролю знань студентів: доповіді, експрес-опитування, доповнення відповіді, вільна

дискусія, співбесіда, обговорення рефератних повідомлень, розв'язання задач, виконання самостійних і контрольних робіт та інші.

З метою формування компетентностей та програмних результатів навчання, що передбачені ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування», впроваджуються інноваційні методи навчання, які забезпечують комплексне оновлення традиційного освітнього процесу

За джерелами передавання і характером сприймання інформації використовуються:

- словесні методи - пояснення, бесіда, дискусія, діалог;
- наочні методи - демонстрація, ілюстрація, презентація;
- практичні методи - практичні завдання з використанням задач, розгляду практичних ситуацій, ділові ігри;
- пошуковий та дослідницький методи при написанні рефератів і проведенні досліджень.

При викладанні лекцій з дисципліни «Макроекономіка» застосовуються словесні методи навчання: пояснювально-ілюстративні, проблемного викладу, інформаційно-повідомлювальні, пояснювально-спонукальні, також система зображально-виражальних засобів на основі презентацій.

Види лекцій - вступні, тематичні, оглядові, підсумкові, проблемні. Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу, оглядові лекції з використанням наочного матеріалу, опорного конспекту, лекції візуалізації з використанням мультимедійних технологій. Проведення лекцій з використанням платформи ZOOM в період дистанційного навчання.

На практичних заняттях використовуються:

- словесні методи - обговорення, семінари-дискусії, бесіди, дебати, доповіді;
- репродуктивні методи – практичні завдання з рішенням задач, розглядом практичних ситуацій; аналіз проблемних ситуацій.
- дослідницькі методи - здобувачі вищої освіти самостійно проводять дослідження за темами рефератів або наданими завданнями і презентують результати на практичних заняттях;
- інструктивно-практичні - ділові ігри, зокрема, робота в малих групах, , мозкові атаки, кейс-метод.

Для активізації навчально-пізнавальної діяльності застосовуються на практичних заняттях:

- робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного здобувача вищої освіти в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування;

- семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів;

- мозкові атаки – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити як найбільшу кількість ідей за обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію;

- кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності фахівців і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу;

- презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для подання певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації.

Консультації викладача - настановні, контрольні, проблемні.

11. Методи контролю

Методи контролю включають в себе поточний, підсумковий контроль знань, тестові завдання для комплексної перевірки знань з навчальної дисципліни.

Дисципліна «Макроекономіка» вивчається протягом одного семестру. По завершенню курсу здобувачі складають екзамен. На екзамен виносяться ключові питання, типові і комплексні завдання, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх при вирішенні практичних завдань.

Для оцінювання знань здобувачів використовуються: поточний контроль (ПК), підсумковий контроль за змістовими частинами (ПКЗЧ) та семестровий контроль (СК).

Методи усного контролю: індивідуальне / фронтальне опитування, дискусії; доповіді, захист рефератів.

Методи письмового контролю: тестовий контроль, поточні контрольні роботи, підсумкова контрольна робота.

Рівень знань, підготовленості, ерудиції, активності здобувачів на семінарах оцінюється викладачем самостійно.

Орієнтовні форми контролю знань на практичних заняттях та їх оцінка:

- усна відповідь – до 2 балів;
- доповнення відповіді – до 1 балів;
- самостійна робота – до 2 балів;
- есе (короткі відповіді на запитання) – до 2 балів;
- тестування – до 2 балів;
- реферат (змістова письмова робота на задану тему з аналізом літератури та висновками) – до 3 балів;
- участь в дискусії – до 1 балів.

За результатами контрольних заходів здобувачам виставляються бали. Максимальна кількість балів, що може набрати здобувач у семестрі дорівнює 60-ти балам. Отримані поточні бали додаються до наступних максимально можливих 40 балів, що одержуються здобувачем під час екзамену.

Критерії оцінювання поточного контролю знань здобувачів

2 бали - володіння повною мірою навчальним матеріалом, вільний самостійний та аргументований виклад під час усних та письмових відповідей, всебічне розкриття змісту теоретичних питань та практичних завдань з використанням обов'язкової і додаткової літератури. Усі практичні завдання виконані в повному обсязі та без помилок.

1,5 бали - достатнє володіння навчальним матеріалом, обґрунтований його виклад під час усних виступів та письмових відповідей, здебільшого розкритий зміст теоретичних питань та практичних завдань з використанням обов'язкової літератури. Під час висвітлення окремих питань немає достатньої глибини відповіді та аргументації, допущені окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильне виконання більшості практичних завдань.

1 бал - часткове володіння навчальним матеріалом, є лише базові знання. Усні та письмові відповіді викладені фрагментарно, поверхово, недостатньо розкритий зміст теоретичних питань та практичних завдань, допущені суттєві неточності, правильно виконана половина практичних завдань.

0,5 балів - недостатнє володіння навчальним матеріалом, зміст більшості питань теми не викладений, допущені суттєві помилки. Правильно виконані окремі практичні завдання.

Критерії оцінювання самостійної роботи здобувачів

2 бали - повне і всебічне розкриття питань самостійного опрацювання, вільне оперування поняттями і термінологією, демонстрація глибоких знань джерел, є власна думка щодо відповідної теми і аргументованість. Усі види практичних завдань правильно виконані та оформлені.

1,5 бали - розкриті питання, винесені для самостійного опрацювання, оперування поняттями і термінологією, продемонстровані знання джерел, є власна думка щодо відповідної теми, однак не доведена. Усі види практичних завдань виконані та оформлені належним чином, допущені несуттєві помилки.

1 бал - розкриті не всі питання самостійного опрацювання, невпевненість щодо понять і термінології, є знання більшості джерел. При виконанні практичних завдань допущені помилки, виконані завдання оформлені належним чином, деякі завдання не

виконані.

0,5 балів - питання розкриті у загальних рисах, демонструє нерозуміння їх сутності, допущені помилки у висновках, матеріал викладений нелогічно. Виконані лише окремі завдання, не дотримуючись вимог при їх оформленні.

Критерії оцінювання тестових завдань під час поточного контролю знань за змістовими частинами

Тест складається з 20 завдань, за які здобувач може набрати 8 балів (кожна правильна відповідь оцінюється в 0,25 бали).

8 балів – здобувач дав не менше 90% правильних відповідей.

6 балів – здобувач дав не менше 75% правильних відповідей.

4 бали – здобувач дав не менше 60% правильних відповідей.

0 балів – здобувач дав менше 60% правильних відповідей.

У випадку відсутності здобувача на практичному (семінарському) занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через усне опитування в поза аудиторний час (час консультацій викладача) або відпрацювати пропущене заняття шляхом написання реферату на тему, задану викладачем (але не більше половини від загальної кількості занять). Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. За навчальну дисципліну здобувачем може бути отримано максимально 100 балів. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання здобувача відображаються у заліковій книжці.

Критерії оцінювання виконання і захисту рефератів.

Критеріями оцінювання реферативних робіт є повнота розкриття теми, висвітлення сучасного стану та перспективних змін об'єкта дослідження, дотримання логіки та послідовності викладу, якісне оформлення реферату з дотриманням вимог вищої школи, володіння матеріалом обраної теми при презентації реферату. Максимальна кількість балів за реферат з його захистом – 3 бали.

Оцінка “5” (відмінно) - 3 бали, якщо:

- тема реферату актуальна та відзначається практичною спрямованістю;
- у роботі здійснено ґрунтовний аналіз усіх аспектів проблеми;
- використано сучасні джерела, у тому числі періодичні видання, монографії, які дають змогу висвітлити теоретичні й прикладні аспекти теми;
- матеріал роботи добре структурований, логічно викладений та побудований на конкретному прикладі;
- висновки відповідають завданням роботи, свідчать про реалізацію мети дослідження;
- висновки є обґрунтованими та мають практичну значущість;
- роботу оформлено з дотриманням встановлених правил.

Оцінка “4” (добре) – 2 бали, якщо:

- тема реферату актуальна;
- у роботі здійснено аналіз основних аспектів проблеми;
- використано джерела, які дають змогу розкрити теоретичні й прикладні аспекти теми;
- матеріал роботи структурований, логічно викладений та побудований на конкретному прикладі;
- висновки відповідають завданням роботи;
- рекомендації мають практичну спрямованість;
- оформлення роботи в цілому відповідає встановленим правилам.

Оцінка “3” (задовільно) – 1 бал, якщо:

- здійснений здобувачем вищої освіти теоретичний аналіз не повною мірою відповідає темі, меті і завданням дослідження;
- використані джерела не дають можливості повністю розкрити проблему;
- висновки не повністю відповідають завданням роботи;
- рекомендації недостатньо обґрунтовані;
- робота в цілому оформлена згідно з правилами, але є певні недоліки.

Оцінка “2” (незадовільно) – 0-0,75 бали, якщо:

- здійснений здобувачем аналіз не відповідає темі, меті і завданням дослідження;
- у змісті реферату не аналізується об'єкт дослідження, певні положення не ілюструються (в т.ч. таблицями, графіками тощо);
- здобувач науково-освітнього рівня доктор філософії не використовував необхідні літературні, нормативні джерела і статистичні дані;
- висновки не відповідають завданням роботи;
- оформлення роботи не відповідає встановленим правилам.

Підсумковий (семестровий) контроль

Форма проведення семестрового контролю усна, зміст і структура екзаменаційних білетів та критерії оцінювання визначені рішенням кафедри, про що здобувачі інформуються на початку семестру.

Зміст питань комплексу екзаменаційних білетів повністю охоплює робочу навчальну програму дисципліни та забезпечує перевірку всіх знань, навичок і умінь відповідного рівня, що передбачені програмою. Кількість варіантів контрольних завдань (письмового контролю) забезпечує самостійність виконання завдання кожним здобувачем. Екзамени проводяться за білетами, які затверджуються перед екзаменаційною сесією не пізніше як за місяць до її початку.

Перебування здобувача в аудиторії, де проводиться екзамен не перевищує двох академічних годин. Здобувачам не дозволяється користуватись джерелами (підручниками, конспектами, спеціальною літературою). У разі спроби скористатися шпаргалкою чи мобільним зв'язком здобувач усувається з екзамену і йому виставляється незадовільна оцінка.

Екзаменаційний білет містить питання, які за формою і змістом поділяються на два блоки – теоретичний і тестовий та оцінюються в межах відповідного діапазону залежно від рівня складності питання і значущості відповіді в плані визначення компетентності здобувача.

Якість і повнота відповіді на кожне з питань екзаменаційного білету оцінюється відповідною кількістю балів за шкалою оцінювання згідно прийнятих на кафедрі критеріїв.

Максимальна кількість балів за всіма видами завдань на екзамені дорівнює 40 балів: за теоретичне питання – 2*10 балів =20 балів; за тести – 10*1 бал = 10 балів, задача – 10 балів.

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виводиться із суми балів за поточну успішність та за екзамен.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Змістова частина 1							Змістова частина 2						Разом за ЗЧ	Екзамен	Підсумкова оцінка (екзамен)	
T1	T2	T3	T4	T5	ПК ЗЧ 1	T6	T7	T8	T9	T10	T11	ПК ЗЧ 2				
Max 4	Max 4	Max 4	Max 4	Max 4	Max 8	Max 4	Max 4	Max 4	Max 4	Max 4	Max 4	Max 4	Max 8	Max 60	Max 40	Max 100

T1, T2 ... T11 – теми змістових частин.

13. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно

60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14.Методичне забезпечення

1. Методичною основою вивчення навчальної дисципліни є «Освітньо-професійна програма першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Фінанси, банківська справа та страхування» зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування.

2. Конспекти лекцій і презентації з дисципліни «Макроекономіка».

3. Методичні вказівки для практичних занять з дисципліни «Макроекономіка» для здобувачів освітнього рівня «бакалавр» спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування / Н.О. Аверчева. Херсон: ХДАУ, 2025. 60 с.

4. Методичні вказівки для виконання самостійної роботи з дисципліни «Макроекономіка» для здобувачів освітнього рівня «бакалавр» спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування / Н.О. Аверчева. Херсон: ХДАУ, 2025. 45с.

14. Рекомендована література

Основна література

1. Макаренко М. І., Семененко Т. О., Ю. М. Петрушенко Макроекономіка: підручник / М. І. Макаренко, Т. – 2-ге вид., переробл. – Суми : Сумський державний університет, 2021. – 307 с.

2. Радіонова І. Ф., Котенок Д. М. Макроекономіка : навчальний посібник. Київ : КНЕУ ім. Вадима Гетьмана, 2025. 335 с.

3. Тульчинська С. О., Костюнік О. В., Солосіч О. С. Макроекономіка : практикум : навчальний посібник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. 120 с.

4. Гронтковська Г. Е., Косік А. Ф. Макроекономіка : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2021. 672 с.

5. Панчишин С. М., Островерха П. І. Макроекономіка : навчальний посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2022. 256 с.

6. Макроекономіка: Практикум [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спец. за спеціальностями 051 «Економіка», 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад. С. О. Тульчинська, Н. М. Покровська. – Електронні текстові дані (1 файл: 4,5 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. – 154 с.

7. Mankiw N. G. Macroeconomics. 11th ed. New York : Worth Publishers, 2022. 557 p.

8. Blanchard O., Johnson D. Macroeconomics. 8th ed. Harlow : Pearson Education Limited, 2023. 656 p.

9. Acemoglu D., Laibson D., List J. Macroeconomics. 3rd ed. Harlow : Pearson Education Limited, 2022. 624 p.

10. Jones C. I. Macroeconomics. 6th ed. New York : W. W. Norton & Company, 2024. 560 p.

Додаткова

1. Базилевич В. Д., Базилевич К. С., Баластрик Л. О. Макроекономіка : підручник. 3-тє вид., перероб. і допов. Київ : Знання, 2019. 743 с.

2. Савченко А. Г. Макроекономіка : підручник. Київ : КНЕУ, 2020. 688 с.

3. Козак Ю. Г., Ковалевський В. В., Логвінова Н. С. Макроекономіка : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 400 с.

4. Гальчинський А. С., Геєць В. М., Кінах А. К., Семиноженко В. П. Основи економічної теорії : підручник. Київ : Вища школа, 2016. 623 с.
5. Закон України «Про банки і банківську діяльність» № 2121-III в редакції від 03.07. 2020 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>.
6. Закон «Про антимонопольний комітет України» № 3659-XII, в редакції від 03.07. 2020 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text>.
7. Abel A. B., Bernanke B. S., Croushore D. Macroeconomics. 10th ed. Boston : Pearson, 2020. 624 p.
8. Dornbusch R., Fischer S., Startz R. Macroeconomics. 12th ed. New York : McGraw-Hill Education, 2018. 672 p.
9. Аверчева Н. О., Микитас А. С. Вплив військових облігацій на стабільність Державного бюджету України. *Ефективна економіка*. 2025. № 5. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/6550/6643/>.
10. Nataliia Avercheva, Arsen Yefremov Strategic implementation of ESG-principles for effective sustainable recovery of Ukraine. *Socio-economic transformations and priorities for innovative development in the context of digitalisation and globalisation* : Scientific monograph. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2024. 728 p., pp. 128-150.
11. Аверчева Н.О. Економічна оцінка сучасних викликів і можливостей підвищення конкурентоспроможності підприємств в цифровому середовищі. / Аверчева Н.О., Акімова Н.В., Варнавська І.В., Сидоренко О.Ю., Старовойт Т.П., Чепок Р.В. Соціально-психологічні особливості використання цифрових технологій у сучасному світі. Вінниця: ТОВ «НІЛАН-ЛТД», 2025. 212 с., С. 7-52.

Інформаційні ресурси

1. Державна служба статистики України. Методологічні положення системи національних рахунків. URL: <http://ukrstat.gov.ua/>.
2. Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства. Аналітичні матеріали з економічного розвитку. URL: <https://me.gov.ua/?lang=uk-UA> .
3. Державна служба зайнятості України. Аналітичні звіти. URL: <https://dcz.gov.ua/>.
4. Національний банк України. Основи монетарної політики. URL: <https://bank.gov.ua>.
5. Національний банк України. Інфляційний звіт (поточні випуски). URL: <https://bank.gov.ua>.
6. Національний банк України. Засади грошово-кредитної політики. URL: <https://bank.gov.ua>.
7. Національний банк України. Звіт про фінансову стабільність. URL: <https://bank.gov.ua>.
8. Міністерство фінансів України. Бюджетна декларація. URL: <https://mof.gov.ua/uk>.
9. Рахункова палата України. Аналітичні звіти. URL: <https://rp.gov.ua/home/> .
10. Інститут економіки та прогнозування НАН України. Аналітичні доповіді. URL: <http://ief.org.ua>.
11. Національна академія наук України. Сталий розвиток: виклики для України. URL: <https://www.nas.gov.ua/> .
12. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. Стратегічні документи. URL: <https://mepr.gov.ua/> .
13. Національний банк України. Платіжний баланс України. URL: <https://bank.gov.ua>.
14. Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України. Аналітика зовнішньоекономічної діяльності. URL: <https://me.gov.ua/?lang=uk-UA>.
15. Національний банк України. Макроекономічні та фінансові огляди. URL: <https://bank.gov.ua>.

16. Рада національної безпеки і оборони України. Аналітичні матеріали з економічної безпеки. URL: <https://www.rnbo.gov.ua/> .